

RECENZE KNIHY

60 MONTESSORI AKTIVIT PRO MIMINKO

Mgr. Barbora Červenková^{1,2}¹Neonatologické oddělení, Obilní trh 11, 602 00 Brno²Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo náměstí 5, 779 00 Olomoucbarbora.cervenkova01@upol.cz

Nakladatelství Svojtka&Co. vydalo v roce 2017 překlad knihy „60 activités Montessori pour mon bébé“ autorky Marie-Helene Place. V tomto nakladatelství dosud vyšlo třicet šest publikací s Montessori tematikou.

Zakladatelkou tohoto pedagogického směru je Maria Montessori (1870–1952), italská lékařka a pedagožka, která pozorovala děti při vývoji a vyvinula jedinečnou metodu, jak napomáhat rozvoji inteligence a osobnosti dítěte. Maria Montessori založila svoji první školu v roce 1907. Škola nesla název „Dům dětí“ a byla určena pro 50 sociálně slabých dětí ve věku od tří do šesti let. V letech 1914–1918 vybudovala v USA školu pro vyučující a v roce 1929 založila Mezinárodní Montessori asociaci. V současné době existuje více než 8 000 Montessori škol. V České republice je nyní 0,2 % mateřských a základních škol s tímto alternativním výchovně-vzdělávacím programem.

Výukové principy Montessori školy se liší od tradičního pojetí vzdělávání. Důraz je kladen na samostatnou činnost dítěte, facilitovanou pedagogem, který dítě nevede autoritativně, ale funguje jako průvodce dítěte. Prostředí a výukové pomůcky jsou upraveny podle senzitivních období ve vývoji tak, aby dítě mohlo co nejvíce využít své schopnosti související s jeho aktuálním věkem.

O miminka se Maria Montessori začala zajímat intenzivně v roce 1920, kdy se narodila její vnoučata. Vybudovala centra péče pro nejmenší, jesle Nido (v překladu Hnízdo) pro děti od dvou a půl do patnácti měsíců a zařízení Dětská komunita pro děti od patnácti měsíců do dvou a půl až tří let.

Marie Helene Place je žena, která vystudovala módní návrhářství a napsala již více než 30 knih s Montessori tematikou. Původní profese této autorky se odrazila především v její schopnosti vytvářet podmanivé a pro dětského čtenáře přehledné ilustrace. Její postavičky Baltazara a Pepina

můžete najít v mnoha jejích publikacích. Z těch, které byly vydány česky, jsou to například knihy s názvy Cesta, Příroda nebo Montessori aktivity.

Knihu 60 Montessori aktivit lze zařadit mezi populárně naučné publikace. Autorka vychází ze zásad stanovených zakladatelkou tohoto pedagogického směru. Věnuje se rozvoji dítěte od narození do patnácti měsíců věku.

Knih s podnázvem „*Jak připravit jeho svět, probouzet jeho zájem a pomáhat mu k samostatnosti*“ je rozdělena do pěti kapitol: Příprava prostředí pro novorozence; Pomůcky pro miminko; Objevovat, mluvit, sdílet; Ruka a mozek; Vytvoření klidného a pozitivního prostředí.

V první kapitole s názvem Příprava prostředí pro novorozence povzbuzuje rodiče k tomu, aby se naučili dívat na svět očima dítěte. Vyzývá je, aby si lehli na místo, na kterém bude dítě spát, a rozhlédli se, aby se zaposlouchali do okolních zvuků, aby leželi po břiše a rozhlíželi se a vyzkoušeli si, kam dítě dosáhne, když poleze po čtyřech a když se následně postaví. Vybízí rodiče, aby navrhli prostor dítěte do čtyř základních zón s prostorem na spaní, na převlékání a ošetřování, na krmení a s prostorem pro aktivitu. Prostor pro aktivitu by měl obsahovat denní matraci pro hraní, zrcadlo, pohyblivé závěsné předměty a košíčky s předměty na hmatání, pozorování a manipulaci, to vše blízko na zemi tak, aby dítě dobře dosáhlo.

V kapitole *Pomůcky pro miminko* jsou definovány parametry pro závěsné dekorace. Popisuje zásady pro výrobu a umístění závěsných dekorací tak, aby odpovídaly vývoji zrakového vnímání. Představuje dekoraci Munari, kterou navrhl italský umělec Bruno Munari, složenou z geometrických černobílých tvarů, která je vhodná pro děti od tří týdnů věku, dekoraci Gobbi, složenou z pěti barevných koulí zavěšených na šňůrkách různé délky, nebo dekoraci s tanečníky, kterou je možné

Mgr. Barbora Červenková

využít od druhého měsíce věku, dekoraci Octahedron vytvořenou z barevných otáčejících se osmistěnů, vhodnou pro děti od šesti měsíců věku. Od půl roku věku doporučuje závěsy s jednoduchými předměty, jako je kruh, rolnička nebo chrastítka, které již může dítě aktivně prozkoumávat.

Kapitola s názvem *Objevat, mluvit, sdílet* je zaměřena na neverbální dovednosti potencující rozvoj mluvené řeči. Jsou v ní popisovány aktivity pro hledání a schovávání předmětů, lokalizaci zvuku a vytváření jednoduchých souvislostí mezi předměty.

Kapitola *Ruka a mozek* je věnována volbě vhodných předmětů pro rozvíjení

smyslové hry. Obsahuje podklady pro výběr vhodných hraček, lišících se barvou či drsností povrchu, balonků a válečků pro vkládání či navlékání až po hru se základními předměty denní potřeby.

Poslední kapitola s názvem *Vytvoření klidného a pozitivního prostředí* se věnuje spíše výchovným zásadám. Obsahuje návody pro zvládání vzteku, nácvik poděkování, pomoc k samostatnému jídlu či oblékání.

Z pohledu klinického logopeda se zaměřením na ranou intervenci nemohu než doporučit tuto knihu rodičům malých dětí. Oceňuji na ní propracovanost témat i konkrétní návrhy aktivit pro každodenní

činnosti s malými dětmi. Aktivity jsou vybírány s ohledem na vývojové fáze dítěte. Modifikovat tyto postupy lze i s dětmi s těžším mentálním či kombinovaným postižením. Maminky těchto dětí často neví, jak své dítě stimulovat, když má již tři či více let, a jaké činnosti vybrat.

Kniha 60 Montessori aktivit pro miminko doplňuje obsáhlejší a známější knihu *Hry a činnosti pro vývoj dítěte s postižením* autorky Sarah Newman či knihu 260 cvičení pro děti raného věku Waltera Strassmeiera.

Literatura

PLACE, Marie-Hélène. *60 Montessori aktivit pro miminko: jak připravit jeho svět, probouzet jeho zájem a pomáhat mu k samostatnosti*. Přeložila Kateřina KYSLÍKOVÁ. Praha: Svojtka & Co., 2017. 183 s. ISBN 978-80-256-2125-7.